

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta (HE 166/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Ympäristövaliokunta (YmVM 12/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 6 §:n 1 momentin 34 kohta, 48 §:n 1 momentin 11 kohta, 48 a §:n otsikko ja 1 momentti, 48 b, 48 d, 48 e ja 48 g §, 51 §:n 1 momentti sekä liite, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentin 34 kohta, 48 §:n 1 momentin 11 kohta, 48 a §:n otsikko ja 1 momentti, 48 b, 48 d ja 48 g §, 51 §:n 1 momentti ja liite laissa 1096/2022 sekä 48 e § laissa 799/2025, ja
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 714/2021 ja 1096/2022, uusi 35 kohta sekä 48 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1096/2022, uusi 12 kohta seuraavasti:

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

-
- 34) *tupakkatuotteella* tupakkalain (549/2016) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua tupakkatuotetta;
35) *nikotiinipussilla* tupakkalain 2 §:n 14 a kohdassa tarkoitettua savutonta nikotiinituotetta, joka on pakattu annospussiin sekä vastaavaa nikotiinikorvaushoitovalmistetta, johon sovelletaan lääkelakia (395/1987).
-

Eduskunnan vastaus EV 149/2025 vp

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

11) muovisia sisältävät kalastusvälineet, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa;

12) nikotiinipussit, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa.

48 a §

Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu

Poiketen siitä, mitä 46 §:n 1 momentissa säädetään, seuraavilla tuottajilla on ainoastaan 48 b §:ssä säädetyn mukainen kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista:

1) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien henkilökohtaiseen hygieniaan ja kuluttajakäyttöön tarkoitettujen kosteuspyyhkeiden tuottajat;

2) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kuluttajakäyttöön tarkoitettujen ilmapallojen tuottajat;

3) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakatuotteiden ja tupakan-suodattimien tuottajat;

4) nikotiinipussien tuottajat.

48 b §

Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Edellä 48 §:n 1 momentin 6—10 kohdassa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden ja 12 kohdassa tarkoitettujen nikotiinipussien tuottajien on vuosittain korvattava tuotteista kunnille 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla aiheutuvat jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset siten kuin 2—5 momentissa säädetään. Korvaus perustuu kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen ja määräytyy sen mukaan, kuinka monta asukasta kunnassa on kustannusten syntymisvuoden joulukuun 31 päivänä.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kosteuspyyhkeiden ja kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien ilmapallojen tuottajien on korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

Nikotiinipussien sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat:

1) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn järjestämisestä;

Eduskunnan vastaus EV 149/2025 vp

2) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;

3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin toimiin ja roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakan-suodattimien tuottajan on lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat tupakkajätteelle tarkoitetuista keräysastioista. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään korvauksen perustumisesta kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen, tuottajan on korvattava roskaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen kannalta tarpeellisiksi katsottavien tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannukset kuntien toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Liitteessä tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

- 1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

48 d §

Tuottajien kunnille maksaman korvauksen määräytyminen

Edellä 48 b §:ssä tarkoitettu tuottajien kunnille maksama korvaus määräytyy seuraavin perustein:

1) jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan osuudet kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta vuosikustannuksesta;

2) tuottajien osuus 1 kohdassa tarkoitetuista jätteen keräyksen ja roskaantumisen siivoamisen kustannuksista;

3) kunkin 48 b §:ssä tarkoitetun tuoteryhmän osuus 2 kohdassa tarkoitetusta tuottajien kustannusosuudesta laskettuna jätteen ja roskan painon, kappalemäärän, tilavuuden tai näiden yhdistelmän tai muun tarkoituksenmukaisen tekijän perusteella;

4) tuottajan tai tuottajayhteisön osuus Suomen markkinoille saatetuista tuotteista ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myydyistä tuotteista sekä tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottava osuus muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tiedotuksen ja neuvonnan osuus kiinteämääräisestä asukaskohtaisesta vuosikustannuksesta jaetaan tasan nikotiinipussien sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajien kesken. Kunkin tuottajan tai tuottajayhteisön osuus määräytyy 1 momentin 4 kohdassa säädetyn mukaisesti.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään tuottajien maksaman korvauksen määräytymisestä, 48 b §:n 4 momentissa tarkoitettu kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan maksama korvaus tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden hankintakustannuksista määräytyy kuntien toteutuneiden kustannusten perusteella ja jaetaan tuottajien kesken 1 momentin 4 kohdassa säädetyn mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:

Eduskunnan vastaus EV 149/2025 vp

1) 48 b §:ssä tarkoitetun kiinteämääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen suuruudesta ja jakamisesta jätteen keräyksen, roskaantumisen siivoamisen sekä tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksiin käyttäen perusteena kuntien kustannuksista saatavilla olevia tietoja;

2) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta tuottajien kustannusosuudesta;

3) 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta kustannusten jakamisesta tuoteryhmittäin.

Edellä 4 momentissa tarkoitettu valtioneuvoston asetus voidaan antaa korkeintaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

48 e §

Korvausmenettely

Ollakseen oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun viimeiseen arkipäivään mennessä toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle selvitys edellisestä vuonnasta toteuttamistaan jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista. Selvityksessä on ilmoitettava:

1) toimet jätteen keräyksen ja kerätyn jätteen kuljetuksen ja käsittelyn järjestämiseksi sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

2) toimet roskaantumisen siivoamiseksi ja siivottujen roskien kuljetuksen ja käsittelyn järjestämiseksi sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

3) hankittujen tupakkajätteelle tarkoitettujen keräysastioiden lukumäärä ja niiden hankinnasta aiheutuneet kustannukset;

4) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluviin suodattimellisiin tupakkatuotteisiin ja tupakan-suodattimiin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvät tiedotus- ja neuvontatoimet sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista;

5) nikotiinipusseihin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvät tiedotus- ja neuvontatoimet sekä arvio niiden kokonaiskustannuksista.

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 b ja 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Päätökseen on liitettävä kuntien toimittamien selvitysten perusteella tehty yhteenveto, jossa on kuvattava yleisellä tasolla kuntien toteuttamia toimia ja niiden kustannuksia. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä päätöksen asianosaisia kuulematta, jollei kuulemiselle ole erityistä perustetta.

Lupa- ja valvontavirasto voi poiketa 48 d §:n 4 momentin nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätystä tai siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa.

Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset Lupa- ja valvontavirastolle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

Eduskunnan vastaus EV 149/2025 vp

48 g §

Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä

Kunnan on järjestettävä 48 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetuista tupakkatuotteista aiheutuvan jätteen keräys 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla sekä mainittuihin tuotteisiin ja jätteisiin sekä 48 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettuihin tuotteisiin ja niistä aiheutuviin jätteisiin liittyvä neuvonta ja tiedotus 51 §:ssä säädetyn mukaisesti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tupakkajätteelle tarkoitettujen jäteastioiden vähimmäismäärästä ja sijoittelusta sekä tiedotuksen ja neuvonnan sisällöstä pois lukien tiedotus uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista.

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottopaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimita, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 ja 12 kohdassa tarkoitettua tuottajaa.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 48 b §:ssä säädettyä tuottajan kustannusvastuuta sovelletaan nikotiinipussien tuottajaan 1 päivästä tammikuuta 2027. Tätä varten tuottajayhteisön tai tällä lailla muutettavan lain 62 §:n 2 momentissa tarkoitettua tuottajan on tehtävä 101 §:ssä tarkoitettu hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2026.

Tuottajien maksamiin korvauksiin kustannuksista, jotka kunnille aiheutuvat ennen tämän lain voimaantuloa toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 48 b, 48 d ja 48 e §:ää sekä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 48 d §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta.

— — — — —

Eduskunnan vastaus EV 149/2025 vp

Liite

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 5 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka:

- a) on tarkoitettu syötäväksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina;
- b) syödään tavallisesti astiasta; ja
- c) ovat valmiita syötäväksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;

2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;

3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkkeineen ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;

4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;

5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkauksina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Helsingissä 5.12.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri